

מחשבת קצרה על הדף

הרב יחזקאל הרטמן
SHORT MACHSHAVA ON THE DAF

מגילה ח

עניין: אשורית

גמ' סנהדרין כב.

למה נקרא אשורית שעלה עמהם מאשור תניא רבי אומר בתחלה בכתב זה ניתנה תורה לישראל כיון שחטאו נהפך להן לרועץ^א כיון שחזרו בהן^ב החזירו להם שנאמר^ג שובו לביצרון אסירי התקוה גם היום מגיד משנה אשיב לך למה נקרא שמה אשורית שמואשרת בכתב רשב"א אומר משום ר' אלי

בראשית פרק י', ורש"י

וְכַלְנֵה בְּאֶרֶץ שְׁנַעַר: י"א מִן הָאָרֶץ
הֵהוּא יֵצֵא אֲשׁוּר וַיִּבֶן אֶת־נִינְוֶה
וְאֶת־רְחֹבֶת עִיר וְאֶת־כַּלְח:

(י"א) מן הארץ. כיון שראה אשור את בני שומעין
לנמרוד ומורדין במקום לזנות המגדל יאל ממוכס:

תרגום יונתן

בְּאֶרֶץ דְּפוּנְטוֹם: י"א מִן אֶרְעָא הֵהוּא נִפְק
נְמֻרוד וּמְלֻךְ בְּאַתְרוּר דְּלֵא בְּעָא לְמַהוּי בְּעֵטַת
דְּרֵא דְּפִלּוּגְתָא וְשִׁבְק אַרְבַּע קוֹרְיָן אֵילָן וַיְהִיב
לִיה יי בְּגִין כֵּן אֶתְרָא וּבְנֵא אַרְבַּע קוֹרְיָן אֶתְרִינִין ית נִינְוֶה וַיִּת פִּלְטָאָת קֶרְתָּא וַיִּת פְּרִיּוֹת:

פסקי תוספות מגילה

אשורית לשון הקודש ולא עברית ומה שקורין
ללשון הקודש עברית משום אברהם שסיפר לשון
עברי והוא לשון הקודש ונמסר לאשור שיאל מעלת
הפלגה:

מהרש"א

לשון ט"ז ומיהו ודאי דקאי נמי אכתב כדמוכח שמעתי דפריך ואי בגופן שלהן כו'
אפי' מקרא שכתבו מקרא נמי דקמני י"ז עד שיכתבו אשורית וצפסקי חוס' י"ח
כתבו טעם למה נקרא לשון הקדש אשורית ולא עברית ע"ש:

חיד"א שם הגדולים

מערכת ספרים – פסקי תוספות

ודע דזמנין טובא דמשכח חידושים
בפסקי תוספות דליתנהו בגופן של התוס'
דקמן, והטעם שפסקי תוספות של המסכתא
ההיא נתחברו על תוספות שאנן וכיוצא,
והתוס' שלפנינו הם תוס' טוך וכיוצא
באופן שאינם פסקי תוס' שלפנינו, ואני
בעניי כתבתי כן בפרטות, על פסקי תוס'
דמס' סוטה, ועתה אנה ה' לידי תוספות כ"י

דרשות בית ישי סי' ח - הערות

כד. בגמ' שם (כ"ב א') למה נקרא אשורית שעלה עמהם מאשור.
אשור זכה לכתב אשורית מפני שלא היה בעצת דור הפלגה
כמ"ש רש"י עה"פ (בראשית י"א) מן הארץ ההיא יצא אשור
כיון שראה אשור את בני שומעין לנמרוד ומורדין במקום יצא
מתוכם. ממילא נשאר בלה"ק.

